

*Ille lac Veneris, mortis discrimine plures.
 At modo quid superest, nisi quod, Sanctissime Princeps,
 E Petri Cathedra, morum, fideique Magistra,
 Eximio Heroi meriti reddantur honores,
 Ac illum Sacras tandem veneremur ad aras?
 Votaque non unus, geminus tibi porrigit orbis:
 America id supplex, supplex Hispania poscit.*

Nadisti Mantinæi A.

V. GRE-

VEN. GREGORII LOPESII

ANACHORETÆ

DEFENSIO

AUCTORE P. ARIA SOCIET. JESU THEOLOGO,

Et eidem Lopesio intima familiaritate conjuncto

AB N. N. ORD. PRÆD. LATINE REDDITA.

Um ea, quæ de vita, morte, atque virtute Lopesii diximus, mira sint, atque singularia, vereor ne quis rei novitate commoveatur, proptereaquod primo aspectu a Sanctorum virorum consuetudine aliena esse videantur, qui ea ratione veram, perfectamque sanctitatem consequuti sunt, quam Christiani non modo suspicere, verum etiam imitari possent. Hi enim eum vitæ modum tenuerunt, qui & su-

G

spi-

spicione omnino vacaret, & fragili hominum naturæ magis consentaneus esset. Quod iis minime accidit, qui nova quadam, atque inusitata vitæ ratione de eorum in suscepto instituto constantia, dant dubitandi locum, seque errori, atque Dæmonis illusionibus, ac proinde peccandi periculo exponunt; quorum casus eo perniciosiores sunt, quo ipsi ad altiorem sanctitatis gradum aspiraverint. Præterquamquod ejusmodi vivendi rationes, cum parum sint in usu, paucis omnino sunt exploratæ, atque ideo parum communi hominum bono, atque utilitati conducere existimantur; quum nihil commodi ex iis redundare in vulgus possit, nisi stupor quidam, atque admiratio, qua homines rebus novis, atque inauditis afficiuntur, quin tamen, quæ laudant, imitari audeant. Nam si quis auderet, verendum esset, ne ulterius progredi non valeret, idque non sine errandi formidine faceret, tum vel maxime, quum sibi recte agere persuasisset.

II. Ejusmodi fuisse Lopesii institutum non nemo est, qui sibi persuadeat, il-

lum

lum in suspensionem vocando, ceu hominem, qui quum Ecclesiæ decretis parum esset addictus, ea, quæ sibi placerent, perinde ac divino esset instinctu admonitus, confectabatur. Sunt qui diversimode existimantes magnopere res a Lopesio gestas laudant, eundemque, ut virum iustum, & probum, in quo virtus divina revera eluceret, venerantur. Ego vero, etsi non sim nescius, solum Deum in cælo, qui uniuscujusque actiones considerat, ac discernit, de iis rebus sine erroris periculo judicare posse, atque hujusmodi etiam privilegium sanctam, atque universalem Ecclesiam Romanam, cujus in hac re judicium minime est deceptioni obnoxium, in terris habere; tamen non alienum a Christianæ caritatis officio, quod etiam multis, magnisque Lopesii in me beneficiis imprimis debetur, esse arbitror, ea, qua decet veritate, quid de tanto viro, quo duodeviginti annorum spatio familiarissime sum usus, sentiam, proferre. Septem enim præsertim annos una ita viximus, ut fere numquam ab eo discederem, sed diligenter continen-

G 2

ter-

terque ejus vitæ modum observarem. Quod ut facerem, non amici modo monebant, sed etiam timor quidam, ne quid mali sub specie sanctitatis lateret, animum impellebat. Nihilominus tanta est veritatis vis, ut me compellat fateri, testarique Gregorium, meo quidem iudicio, magnum virum fuisse instinctu, afflatuque Dei veluti manu ductum, optimisque moribus, atque solida singularique virtute præditum. Quamvis vero ad hujus rei probationem viris doctis, atque animi ingenui satis esse arbitror, ejus vitam, quam descripsi, accurate evolvere, tamen non abs re esse existimavi nonnulla afferre rationum momenta, quibus res eadem omnino efficitur, ac demonstratur.

III. Atque initio peto ab iis, qui Gregorii institutum aut condemnant, aut saltem probare non audent, cui causæ tribuunt malum animum, quem in Lopenio suspicantur? Ignorantiæne, an malitiæ, an subdolis Dæmonis artibus? Nihil enim aliud esse potest. Quamobrem si argumentis ostendero hæc omnia longe
ab

ab illius moribus distasse, inde consequens erit, cum divino consilio ad Evangelicæ legis præscriptum vitam, moreque exegisse suos. Sed de ignorantia, quam opponunt, paucis agemus. Neminem enim fore arbitror, tam ineruditum, qui si cum Gregorio versatus fuerit, aut res ab eo gestas exploratas habuerit, eum ignorantia accusare audeat. Omnes siquidem, qui hominem norant, sive docti, sive indocti, ejus ingenium, gravitatem, diligentiamque in rebus judicandis; sacrarum litterarum peritiam, facilitatemque, atque doctrinam, quæ de re quacumque ad vitam Christianam pertinente diserebat; Christianorum dogmatum, historiæque tum sacræ, tum prophæcæ cognitionem, omnium denique optimarum, maximarumque rerum scientiam vehementer admirabantur, maximeque illius consuetudine delectabantur. Accedit præterea, quod tanta doctrina, eos, qui ad se petitum consilium veniebant, quid agendum illis esset, si perfectam sanctitatem consequi optarent, docebat, ut nemo unquam Lopelii auctoritate de-
ce-

ceptum se esse questus fuerit. Quamobrem earum rerum ignorantia, quæ ad salutem æternam consequendam, atque excellentiorem vitæ rationem sectandam, pertinent, Lopsio jure objici nullo modo potest.

IV. Quoniam vero de ignorantia dictum est, dicam nunc de malitia, quam opponunt adversarii, a qua æque, atque ab ignorantia distabat Lopsius. Quæ enim de causa ipsos xxxiiii. annos, quibus in solitudine vixit, simulatione esse opus putavit? Namque nihil gravius pati poterat, quam humanos honores, atque laudes, a quibus magnopere abhorrebat, quasque ut vitaret, coctus, atque consuetudinem hominum fugiens deserta silvestriaque loca petebat. Nihil laudis causa egit, sed illius vitandæ potius res suas celare studebat. Quod si gloriæ humanæ causa vitam solitariam exorsus esset, cur tanta constantia in eo vitæ genere omnis voluptatis experte, pleno autem incommodorum perseveravit? Cur integras quadragesimas pane solo semel quoque die vescens, & majori etiam dierum numero
fo-

folis herbis victitans jejunavit? Cur nuda fere semper, vel injectis pellibus, cubavit humo? Cur adeo paupertatem amavit, ut de victu, atque vestitu ne cogitaret quidem unquam, sed omnia a Deo immortalis, cui se totum crediderat, expectaret? Quod si non laudis cupiditate, sed quoniam male de Fidei nostræ dogmatis sentiret, hæc omnia egisse dixerint; id qua ratione affirmari possit non video. Nullum enim afferre exemplum eorum poterunt, qui cum perniciosâ doctrina essent imbuti, neminem ad suas partes trahere studerent, sed omnibus, ut in eo vitæ statu, ad quem a Deo Optimo Maximo vocabantur, persisterent, auctores essent. Id autem proprium erat Lopsii, qui nullos unquam habuit asselas, nullos discipulos, omnes vero vehementer hortabatur, eisque oratione spiritus addebat, ut in suscepto, divino consilio, vitæ genere constantes essent. De Fidei nostræ decretis tanto ingenio, atque reverentia dislerebat, tantaque orationis vi mundanis, ut sacramenta Christianorum frequentarent, persuadebat, ut
ne

ne in suspicionem quidem cadere possit, cum novas sectas, doctrinasque a Fide Catholica alienas invehere in Ecclesiam esse meditatum.

V. Restat, ut de malis Dæmonis artibus, quibus circumventum fuisse Lopensium nonnulli existimant, agamus. Solet enim, inquit, vaferrimus hostis sub pietatis specie novas, atque inauditas vitæ rationes rudibus, & inlitteratis hominibus proponere, hacque ratione, postquam eorum animum ad suam voluntatem perduxerit, eos doctrinis non modo Evangelio parum consentaneis, verum etiam Fidei Orthodoxorum omnino contrariis imbuere; tum illis recte se agere persuadere, nihilque sibi in ea vitæ institutione timendum esse, in qua magna animi tranquillitate fruenter, tamque singularibus divinis illustrationibus auctos sese experirentur. Ex eorum genere fuisse Lopensium, qui a Dæmone deceptus illius fallacias, veluti divina consilia amplectebatur, adversarii arbitrantur. Et quoniam audivi, esse viros quosdam, graves in primis, atque doctos, qui est

Gre-

Gregorium condemnare audeant, impetrare tamen abs eo nullo modo possunt, ut ejus institutum laudent, idcirco validissima quædam proferam argumenta, quibus omnino efficitur, Gregorii institutum laude, commendationeque esse dignum, longeque a malis dæmonis artibus, ac fallaciis distasse. Ea autem breviter attingam, proptereaquod mihi cum viris sapientibus, atque in hoc rerum genere exercitatis res est, qui facile eorum vim atque nervos percipere possunt. Quod cum facio animadvertendum esse censeo, id unum dæmonem suis tergiversationibus eniti, atque contendere, ut hujusmodi homines a Deo omnis sanctitatis origine disjungat, ac eorum lapsu reliquos Christianos offendat. Primum vero constat, Lopensium jugi rerum divinarum contemplatione, ac omnium virtutum exercitatione perpetuum Deo adhæsisse, nullamque vel levem culpam in eo animadvertam esse, quæ *Proximos* offendere possit. Quum tamen ii, qui a dæmone circumveniuntur turpissime labi soleant. 2. Humani generis hostis, cum cælitum per-

H

fo-

sonam ostentans, miseros homines illudit, eorum mentem tenebris involvere, pacemque animi conturbare in usu habet. At Lopelius quamdiu vixit, mira animi tranquillitate functus est, quin unquam conturbari, ancepsque hærere visus fuerit. 3. Libenter cum viris doctis, & religiosis, cum Monachis præsertim versabatur, ejusque sententiæ sacris Litteris, Patrum traditionibus, Scholasticorum etiam opinionibus imprimis consentaneæ erant. 4. Ejus familiares magnos in morum innocentia, progressus fecerunt. Multi illius consilio scelera, atque turpitudines detestati sunt. Multi excellentiorem vivendi rationem sunt amplexi. Multi denique ipso ejus aspectu, vel ejusdem recordatione a sceleribus abstinebant. Erat enim modestus, gravis, simulque jucundus. 5. Nunquam multa sibi divinitus revelari, visa offerri, mentisque alienationes pati, in quibus ostentationis, atque superbiæ virus latere potest, jactare consuevit. 6. Virtutes, quas morales vocant, acquirere, potissimum vero corpus in servitutem redigere, mentemque Deo subicere diligenter semper studuit.

7. Num-

7. Numquam se ab adversariorum calumniis vindicare conatus est, aperte tamen, atque in oculis omnium suum institutum tenebat. 8. Summo studio divinum cultum propagare nitebatur, ac magnopere sibi Orthodoxorum Ecclesiæ, eorumque omnium, qui se illi commendabant, commoda, atque utilitates cordi erant. Hujus rei permulti testes esse possunt, qui illius beneficiis sunt ornati. 9. Numquam aliorum leges, atque instituta, dummodo a Christianorum decretis non discrepant, reprehendere auditus est. Nemini, quod constet, ut suum institutum amplecteretur, persuasit, sed omnes in eo vitæ genere, quod susceperant, sua auctoritate confirmabat. 10. Singulari fortitudine graves morbos, acerbos stomachi, laterisque dolores, & reliqua valetudinis incommoda, quibus continenter fere conflictabatur, ferebat. 11. Ut primum ad vitam solitariam, rerumque æternarum, contemplationem animum appulit, multis vigiliis, jejuniis, aliisque tormentorum generibus corpus, animumque macerare exorsus est. Atque quamvis singulari hu-

H 2

ma-

manitate eos, qui ad se veniebant, complecteretur, minime tamen aliquorum diceretis, aut inurbanitate, sive re alia quacumque, quæ ad salutem æternam non pertineret, commovebatur. Erat enim natura non truce, non rustica, sed hilaris, urbanus, sibi que semper constans. Numquam absentibus detrahere, numquam irasci visus est. Nam aliorum errata singulari studio excusare consuevit. De Christo Servatore, deque cælicolis omnibus magna religione agebat. Ecclesiæ dicto, ejusdemque Præsidium summa facilitate audiens erat. Sanctos viros, eos etiam, quibus honores ab Ecclesia recens erant decreti, magna veneratione colebat. Inutilem morositatem, atque odiosam adversabatur, simplicem veritatem, sinceramque agendi rationem amabat. Tanta constantia, tantaque vultus hilaritate semper fuit, ut vix communibus naturæ miseris obnoxius videretur. Multi viri graves imprimis, atque religiosi, qui vel sua sponte, vel Mexicanorum Antistitis jussu in ejus mores, atque doctrinam diligenter inquisiverunt, omnes illius institutum vehementer proba-

barunt. Neque unquam apud sacrum Inquisitionis tribunal in suspensionem venit. Denique qui ita sentiunt, injuriæ divinæ providentiæ esse videntur; ad quam, uti Sanctæ Theresiæ divinitus ostensum est, pertinet curare, ne homines a dæmone falsæ speciei virtutis capti, diutius in errore permaneant, sed detecta fraude puniantur, ne alii eorum exemplo in præceptis ruant, cujus rei multa & nostra, & ut veterum memoria extiterunt exempla. Præterea, si ut Christus servator præcepit, quemadmodum arbores, ita falsi a veris Prophetis, ex fructibus eorum distinguendi sunt, Gregorius nulli unquam offensionem, atque scandalo fuit, contra vero multis oratione, prece, atque doctrina persuasit, ut debellata dominatrice animi cupiditate juste, pie, casteque viverent. Quamobrem nulla est causa, cur Gregorium malis dæmonis artibus circumventum esse suspicemur.

VI. Sed videamus quid opponant ii, quibus Gregorii mores suspecti sunt. Hac enim ratione perfacile fieri potest, ut si quid obscuri hæctenus fuit, id totum in opti-

optimo lumine collocetur. Ergo illi priore loco hoc modo argumentantur. Non esse laudandum, inquiunt, virum rudem, atque inlitteratum, qui societatem hominum fugiens in solitudinem se conferat, novumque vitæ genus sine duce, sine magistro confectetur, seque errandi periculo exponat. Satius est enim unum aliquem Monachorum ordinem profiteri, ac litteris diligentem navare operam, quibus Christiano populo adjumento esse, atque divinum cultum longe, lateque diffeminare possit.

VII. Altera, cui plurimum adversarii tribuunt, ratio ex eo petitur, quod Gregorius Sacramenta Ecclesiæ minime frequentaverit, sed vix semel in anno Corpus Christi sumpserit, quin tamen ante Pœnitentiæ sacramento sua peccata expiasset, quod ne extremo quidem vitæ tempore fecisse constat.

VIII. Neque *Indulgentiis*, ut vocant, neque aqua *lustrali*, neque aliis hujusmodi, quibus Christiani Ecclesiæ hortatu se se a peccatis purgare student, uti consuevit.

IX.

IX. Illud quoque accedit, quod singulis diebus festis sacris mysteriis interesse, *Divinum*, ut vocant, *Officium*, aut *Rosarium* B. V. Mariæ recitare, reliquasque preces, quas Christiani pietatis causa canere in usu habent, neglexerit. Neque cœlitum imagines apud se retinuerit.

X. Denique Gregorium adversarii in suspicionem malæ fidei vocant, propterea quod non jejunaret, nisi definito ab Ecclesia tempore, neque flagellis, aut alio cruciatuum genere corpus torqueret. Quibus rebus omnes, quibus publice honores adhibentur, ad tantam sanctitatem pervenerunt. Hæc sunt rationum momenta, quibus, ni fallor, moventur ii, qui Gregorii institutum reprehendunt, quibus ego confido fore ut abunde satisfaciam, si ea, qua decet, simplicitate, atque veritatis studio meas responsiones expendere voluerint. Sit igitur.

XI. Ego vero etsi vehementer reprehendendos esse censeam eos, qui temere, ac propriis viribus confisi novum, atque inusitatum vitæ genus amplectuntur; nihil tamen simile a Gregorio factum esse contendo. Is enim non temeri-

ritate, non humanis persuasionibus, sed instinctu, afflatuque divino ductus, in ea se loca contulit, ubi nihil esset, quod ejus mentem a contemplatione rerum divinarum avocaret; cujus rei vel indicium esse potest singularis constantia, qua ipso xxxiiii. annos ad mortem usque in sententia permansit, tanta animi tranquillitate, tantaque fiducia, ut eum non modo suscepti consilii non poenituerit, sed ne dubitarit quidem umquam, utrum divina illud voluntate teneret. Quamobrem qui vitam solitariam in Gregorio reprehendunt, reprehendant necesse est Paulos, Antonios, Macarios, Arsenios, Hilariones, aliosque pene innumeros sanctissimos viros, qui in Ægypto, in utraque Thebaide, aliisque in locis tanta bonorum omnium consensione ejusmodi vitæ genus sequuti sunt, ut publici eis honores ab Ecclesia decreti sint, ac veluti exempla propositi, quæ non suspicere modo, verum etiam imitari Orthodoxi possint. Quamvis enim nullo unquam tempore defuerint, qui a Monachorum, atque Anachoretarum institutis abhorre-

rent,

rent, cum nulla res tam bona, tamque sancta sit, quam improbi, perditique homines non calumnientur; eorum tamen accusationes, conquestionesque ne audiendas quidem esse omnes boni arbitrantur. Qua in sententia magis, magisque D. Joannis Chrysoptomi auctoritate confirmantur, qui tribus libris Monachorum adversarios egregie confutavit. De hoc eodem argumento singulari doctrina D. Hieronymus contra Vigilantium hæreticum egit. Cujus argumenta silentio prætereo, quod mihi res sit, non cum Acatholicis, qui Monachos odio habent, sed cum Orthodoxis hominibus, qui quidquid Mater Ecclesia laudat probatque, summa veneratione prosequuntur. Ecclesia autem, etsi una sit, atque unius Dei ductu gubernetur, multos complectitur vitæ status, quorum varietate ejus majestas, quin minuatur, augetur potius, augustiorque fit. Nam quemadmodum fieri nullo modo potest, ut unus idemque homo omnes vitæ status, qui Ecclesiæ probantur, sequatur, ita difficile est, eundem Monachorum ordinem omnibus arridere, qui ad illud vitæ

I

tæ

tæ genus a Deo vocantur. Unde Apostolus dicit: *Divisiones gratiarum sunt; unus autem, & idem spiritus.* Et alibi: (1. ad Corinth. c. 7.) *Unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.* Et David Prophetes Psalm. 22. *Deduxit me super semitas justitiæ.* Quo in loco animadvertit S. Bernardus, semitas justitiæ varios vitæ status eorum, qui Deo serviunt, Prophetam appellasse, qui omnes unam, eandemque rem, justitiæ scilicet consequutionem respiciunt, quæ eadem regula est sanctitatis, atque æquitatis, quæque omnes Justorum vivendi rationes, quamvis inter se discrepantes comprehendit. Hæc doctrina nisi omnibus Orthodoxis explorata esset, nemo in Ecclesia tuto, atque quiete vivere posset. Nam qui unum ali-quod institutum profiteretur, reliqua, quæ a suo aliena cognosceret, contemnenda, esse putaret, verereturque, ne ipsè eadem de causâ aliis exosus esset. Quamobrem Apostolus Paulus Christianos hoc modo instruit. (Rom. 14.) *Is qui manducat, non manducantem non spernat; & qui non manducat, manducantem non judicet.*
Deus

Deus enim illum assumpsit. Tu quis es, qui judicas alienum servum? Fulius de hac re agit S. Bernardus in celebri illa Apologia, quam contra Gulielmum Sancti Theodorici Abbatem scripsit. Cujus argumenta missa facio, ne res omnibus exploratas repetere videar. Tum etiam, quoniam fatis, ni fallor, hæcenus demonstratum est, nullum extare præceptum, quo omnibus, ut eundem vitæ statum amplectantur, jubeatur; sed multa, esse vitæ genera, quibus homines divinam inire gratiam possunt; neque licere nos mortales infinitæ Dei sapientiæ quasi limites adsignare, cum illa infinitis modis nos ad suam voluntatem perducere studeat.

XII. Quamquam si serio vitæ modus, quem Gregorius tenuit, perpendatur, neque novus est, neque ita inusitatus, ut cuiquam admirationem afferre debeat. Eum enim innumeri pene Anachoretæ consecrati sunt, qui sine litteris, sine duce, sine usu rerum, seu alio humano præsidio, sed solius Spiritus sancti instinctu, qui pueros aliquando, atque imperitos

fapientiores efficit, quam sint ipsi senes, sese in silvestria, remotaque loca abdiderunt. S. Paulus primus Anachoretarum nondum xvi. ætatis annum compleverat, cum in solitudinem secessit. Apollonius Abbas, atque S. Hilarion xv. ætatis anno idem consilium iniverunt. Quibus omnibus longe ante S. Johannes Baptista, qui quinquennis, vel septennis inaccessa loca adivit, exemplo fuit. Quare qui Johanni Prodro, aliisque sanctissimis viris permultis tantam tribuit vim, atque virtutem, ut quamvis pueri, atque omni humano præfidio destituti, sese in officio continere possent; ille idem Gregorium in rebus omnibus, quæ Anachoretarum sunt propriæ, nullo adhibito magistro instituere potuit. Neque vehemens Gregorii amor, quo erga Deum primum, tum erga homines ferebatur, iners, atque inutilis existimandus est. Illius enim notio, non in rerum externarum exercitatione, sed in sola voluntatis actione consistit. Quamquam quanti *Proximos* faceret Lopesius, multis indiciis manifestavit. Nam eos, cum potuit, consilio, institutione, opere, sin minus, præ-

cibus, atque commendatione apud Deum juvare magnopere semper studuit. Qui plura de Lopesii caritate desiderat, legat ejus Vitæ a me descriptæ XI. caput, (hæc vita nunc non extat) ubi multa ad hanc rem pertinentia referuntur.

XIII. Secundo loco Adversarii opponunt, quod Gregorius raro ad Sacramenta Ecclesiæ accedere solet. Quibus ita responsum esto. Do quidem, non ea assiduitate Sacramenta Ecclesiæ frequentasse, qua reliqui Christiani in urbibus degentes frequentare solent, quibus ut facilliora; sic etiam ut plurimum magis necessaria ejusmodi remedia sunt. At enim Ecclesia satis ad animam nutriendam esse existimavit, ut quilibet Christianus sive bonus, sive malus semel in anno Corpus Christi sumat. Atque ideo nullum extat sive Christi, qui Eucharistiæ Sacramentum instituit, sive Ecclesiæ, quæ illius procuracionem administrationemque habet, præceptum, quo Christiani pluries in anno sese Eucharistia reficere jubeantur. Nam si viri religiosi, hique præsertim, qui Monasticis Ordinibus sunt addicti, magna cum laude, utilitateque